

Opfølgning på fusionen mellem DONG Naturgas A/S og Naturgas Sjælland I/S

Fusionen mellem DONG Naturgas A/S og Naturgas Sjælland I/S blev godkendt af Konkurrencerådet 28. februar 2001. [\[1\]](#) Naturgas Sjælland I/S var et kommunalt ejet naturgasselskab, som ejedes af 28 kommuner i Vestsjællands og Storestrøms amter. Naturgas Sjællands aktiviteter omfattede distribution og salg af naturgas.

DONG Naturgas A/S var et datterselskab under koncernen DONG A/S. Den danske stat ejer alle aktier i DONG A/S og dermed også i DONG Naturgas. DONG Naturgas' aktiviteter omfatter bl.a.:

- Indkøb af naturgas.
- Oplagring og transport af naturgas.
- Salg af naturgas til slutkunder i Danmark.
- Salg af naturgas til regionale naturgasselskaber med henblik på at disse videresælger gassen til slutkunder.

Handel med naturgas var på tidspunktet for fusionen formelt konkurrenceudsat, idet de største kunder, svarende til 30 pct. af omsætningen, havde adgang til at vælge gasleverandør. Derimod er transmission og distribution af naturgas i det eksisterende naturgasnet naturlige monopoler, hvor effektiviteten derfor bedst sikres ved regulering.

Fusionen påvirkede kun markedet for handel med naturgas. Fusionen ville ikke på kort sigt føre til, at der blev skabt eller styrket en dominerende stilling på dette marked, der gjorde, at den effektive konkurrence blev hæmmet. Derimod ville fusionen på længere sigt kunne mindske den potentielle konkurrence – dvs. mindske sandsynligheden for, at nye konkurrenter kunne komme ind på markedet for handel med naturgas, når markedet blev fuldt liberaliseret.

Tilsagnene skulle bl.a. understøtte markedsåbningen. Da DONG ejede en stor del af den nødvendige infrastruktur, i form af transmissionsnet og lagre, som nye konkurrenter skal bruge for at komme ind på markedet, handler tilsagnene primært om, at DONG skal stille denne infrastruktur til rådighed på rimelige vilkår. Derudover er det vigtigt for en potentiel ny konkurrent, at der er nok betydelige "frie" kunder på markedet, der ikke allerede er bundet af lange kontrakter med DONG.

Ved fusionen blev der derfor stillet tilsagn om, at:

1. DONG vil forkorte sine take-or-pay-aftaler med de centrale kraftværker.
2. DONG vil tilbyde transportydelser i selskabets transmissionsnet til offentliggjorte standardpriser og på standardvilkår.
3. DONG vil stille lagerplads til rådighed for konkurrenter og kunder på selskabets naturgaslagre.

Konklusion

Styrelsen vurderer, at tilsagnene har været medvirkende til, at markedsåbningen har kunnet lade sig gøre i praksis, om end den endnu kun har haft en forholdsvis lille effekt på DONG's markedsandele, jf. nedenfor.

Status for tilsagnene

DONG har redegjort for, at tilsagnet om at stille ledig lagerkapacitet til rådighed for tredjeparter bliver overholdt. Mht. tilsagnet om DONG temmelig god til at holde på sine kunder i konkurrencen, idet DONG har anslået, at selskabet kun har tabt ca. 15-20 pct. af det forbrug, der indtil 1. januar 2004 var konkurrenceudsat, hvilket svarer til 5-10 pct. af det totale marked. Pr. 1. januar 2004 valgte kunder med et samlet forbrug på ca. 8 pct. af markedet tillige at skifte leverandør. Liberaliseringen har altså ikke på kort sigt ført til store ændringer i DONG's samlede

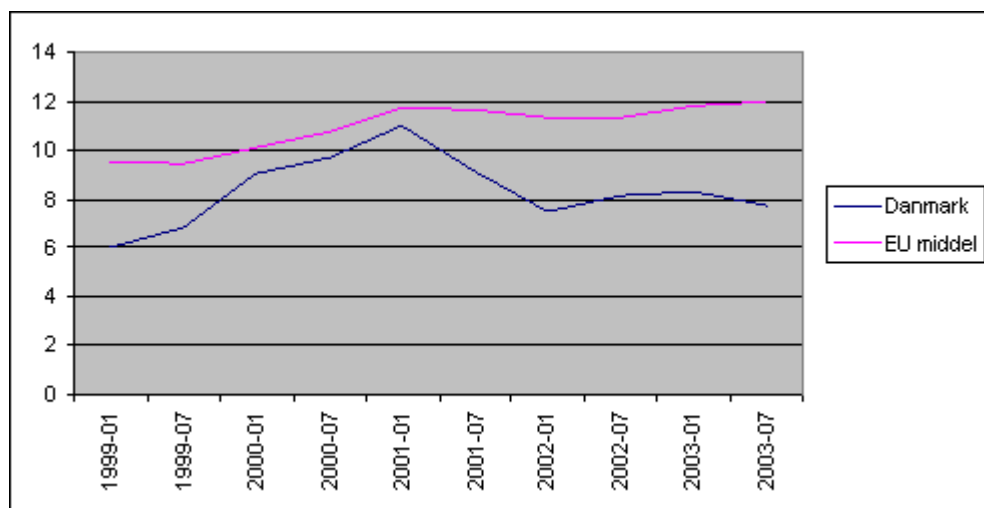
markedsandel, men markedsandelen har været vigende.

Det er endnu for tidligt at vurdere, hvad den fulde markedsåbning, hvor også de mindste industrielle og private forbrugere har fået frit valg, vil betyde for DONG's markedsandel. Forløbet af el-liberaliseringen antyder dog, at disse små kunder kun sjældent skifter leverandør.

Priserne på naturgas bliver reguleret efter prisen på fyringsolie, denne regulering gælder dog ikke naturgasbrugere, der gør brug af retten til frit at vælge leverandør. [5] Da der indtil 1. januar 2004 kun var åbnet op for frit leverandørvalg for store og mellemstore (dvs. industrielle) forbrugere af gas, kan markedsåbningen ikke aflæses af priserne til private forbrugere.

Priserne til husholdninger i Danmark af naturgas ekskl. moms og afgifter ligger ifølge EU-Kommissionens seneste benchmark rapport lavest i Danmark, og noget under EU-gennemsnittet, jf. figur 1. Prisernes udvikling afhænger overvejende af udviklingen i olieprisen og dollar-kursen. Det skal der hertil bemærkes, at benyttes data fra OECD (Energy Prices and Taxes, quarterly statistics) er de danske priser omkring gennemsnittet sammenlignet med Finland, Frankrig, Holland og UK.

Figur 1: Husholdninger naturgaspris

Note 1: EU-middel består af landene: Belgien, Danmark, Frankrig, Holland, Italien, Sverige,

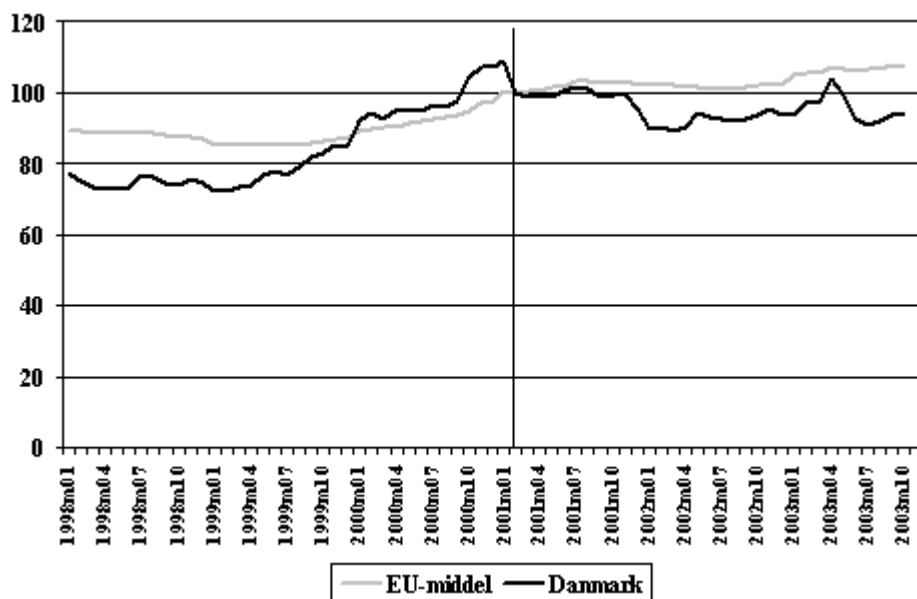
Tyskland og UK. Den lodrette linje angiver fusionstidspunktet.

Note 2: Priserne er eksklusiv skatter og afgifter og beregnet for en husholdning med et forbrug på 16 GJ per år.

Kilde: EU-Kommissionen "Third benchmarking report on the implementation of the internal electricity and gas market", april 2004.

Den faldende tendens i forbrugerprisen siden årsskiftet 2000/2001 genfindes i forbrugerprisindeksene, hvor priserne på naturgas er vokset langsommere end i de lande, vi plejer at sammenligne os med, jf. figur 2. Faktisk ligger de danske forbrugerpriser i øjeblikket lavere, end på tidspunktet for fusionen, mens forbrugerpriserne i udlandet er vokset.

Figur 2: Prisindeks for naturgas

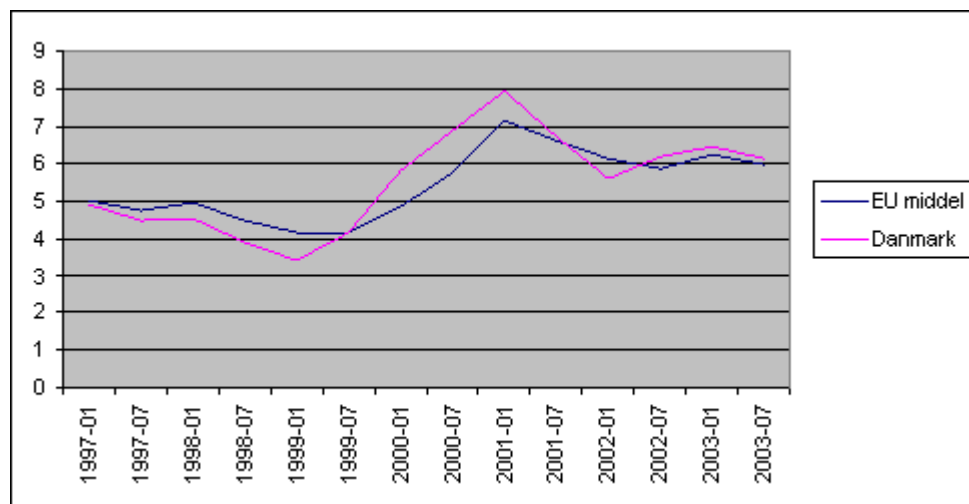

Note: Indeksene er normeret, så de er 100 ved fusionen, dvs. februar 2001. EU-middel består af landene: Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Sverige, Tyskland og UK. Dog eksklusive Finland fra 2002 og frem. Den lodrette linje angiver fusionstidspunktet.

Kilde: Danmarks Statistik.

I EU-Kommissionens seneste benchmark studie er der også en sammenligning af naturgaspriserne for henholdsvis en stor og en lille erhvervskunde, målt på forbruget af naturgas. For begge kundetyper er prisen (fratrasket skatter og afgifter) i Danmark stort set på niveau med gennemsnittet for de andre EU-lande der normalt sammenlignes med, jf. figur 3.

Figur 3: Industrielle kunders naturgaspris målt i Euro

Note 1: EU middel består af landene: Belgien, Danmark, Frankrig, Holland (indtil juni 2000), Italien, Sverige (fra januar 2001), Tyskland og UK. Den lodrette linje angiver fusionstidspunktet.
 Note 2: Priserne er fraregnet skatter og afgifter. Prisen er et simpelt gennemsnit af prisen for henholdsvis en stor (420 TJ. pr. år) og en lille (420 Gj. pr. år) erhvervskunde.

Kilde: EU-Kommisionen, "Third benchmarking report on the implementation of the internal electricity and gas market", april 2004, samt egne beregninger.

Udvalgte konkurrencesager efter fusionen

Efter fusionen har der været to vigtige sager på naturgasområdet. Det drejer sig om DONG/DUC-sagen, og sagen om oprettelsen af joint-venturet Statoil Gazelle. Begge sager har ført til øget konkurrence på naturgas.

DUC (Dansk Undergrunds Consortium, der består af A. P. Møller, Shell og Texaco) gav i april 2003 tilsagn overfor Konkurrencerådet og EU-kommissionen om at ændre de aftaler, som DONG siden 1979 har haft med de tre selskaber om køb af naturgassen fra DUC. Ændringerne betyder især, at DONGs de facto monopol på at aftage gas fra Nordsøen vil blive brudt, og at A. P. Møller, Shell og Texaco ikke længere vil samarbejde om at sælge gas. Derudover skal der inden 1. januar 2005 bygges en naturgasrørledning i Nordsøen, som forbinder de danske naturgasfelter med en naturgasledning til Holland og Tyskland.

Konkurrencerådet har i juli 2003 godkendt joint-venturet Statoil Gazelle, som er stiftet af Naturgas Fyn og Statoil. Det nye selskab markedsfører og sælger naturgas og andre energiprodukter til danske naturgaskunder i konkurrence med DONG. Styrelsen vurderede, at fusionen ikke har skadelige virkninger for konkurrencen, men snarere at den vil øge konkurrencen i forhold til DONG.

Ud over disse sager, har styrelsen behandlet to mindre fusioner, der begge er blevet godkendt uden tilsagn.

[1] Læs mere om fusionen på: <http://www.ks.dk/publikationer/konkurrence/2001/dong/> og <http://www.ks.dk/konkurrence/afgoerelser/2001/02-28/hendvend-miljoe/> og <http://www.ks.dk/konkurrence/afgoerelser/2001/08-29/dongs-tilsagn/> samt <http://www.ks.dk/konkurrence/afgoerelser/2002/05-29/4.23-cp/>

[2] BEK nr. 578 af 22/06/2000 Bekendtgørelse om naturgasforbrugeres ret til valg af leverandør.

[3] BEK nr. 359 af 20/05/2003 2000 Bekendtgørelse om naturgasforbrugeres ret til valg af leverandør. Denne bekendtgørelse erstatter den i fodnote 2 nævnte bekendtgørelse.

[4] Kilde: <http://www.gasmarked2004.dk/> se under Kontakt & links.

[5] BEK nr. 579 af 22/06/2000 Bekendtgørelse om beregning af den maksimale pris for naturgas.